

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 32
december 2022
cena 1,90 eura

12

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Svätopluk známy neznámy

NÁŠ ROZHOVOR

Dokončenie z minulého čísla

Spôsobil rozkol v Cirkvi u Slovákov negatívny postoj k Svätoplukovi? Poliaci, Česi, Maďari, Rusi, Chorváti... napriek tomu, že samých seba odvádzajú od Svätopluka, nepokladajú ho za dôležitého. Nepasuje im do ich národných konštrukcií. Kráľovstvo Svätopluka bolo skôr, než sa formovali dynastie strednej a východnej Európy a predsa si o nás myslia, že sme nehistorický národ. Postava kráľa Svätopluka a jeho význam pre Európu je dodnes aktuálny. Prečo o ňom vieme tak málo? Tridsiate výročie obnovenia slovenskej štátnosti bolo impulzom, aby sme sa o svojich dejinách porozprávali s profesorom Martinom HOMZOM, vedúcim Katedry slovenských dejín Filozofickej fakulty UK.

● Čo vás osobne fascinuje na osobnosti tohto veľkého panovníka?

Prof. Martin Homza

Foto Eva Zelenayová

Predovšetkým skutočnosť, že naozaj vyšiel z Nitry, ale on Nitru nemiernym spôsobom presiahol. Tak, že sa mu podarilo k nitriansku pričleniť Moravu, tým že Moravia si ho vybrali za svojho panovníka. No a čo je dôležité, okrem okolitých kmeňov, ktoré pokresťančoval spolu so sv. Metodom, tak vlastne pričlenil

rímsku a vtedy už aj ríšsku Panóniu, kedysi patriacu Pribinovi, Koceľovi potom Arnulfovi, a to bol veľmi dôležitý moment. Lebo on v tej chvíli vytvoril politický koncept toho, čo dnes môžeme nazvať podľa existujúcich prameňov Regnum Sclavorum, Kráľovstvo Slovanov.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Viliam Judák
Na prahu výročia obnovenia štátnosti 2
Spýtali sme sa Márie Šidovej 3

Eva Zelenayová
Prečo sa nedá veriť KDH 3
17. november vo Svedectve 4-5-6-7

Branislav Michalka
Vstanú starí bojovníci 9-14
Margita Zimanová
Spomienky na starého otca a uja 12

Z pamätí R. Hofbauera
Hlasovanie o zániku federácie 12
Recenzia: Imrich NEMEC
Nemôžem opustiť svoj ľud 13

ročník 32 • december 2022

Na prahu výročia obnovenia štátnosti

Veľmi dôležitou hodnotou nášho života je pamäť. Nielen osobná, ale aj pamäť národa.

Keď si s vďačnosťou pripomíname obnovenie slovenskej štátnosti, musíme sa vrátiť k našim kresťanským a národným koreňom a nemôžeme si nevšímať prosbu zomierajúceho Cyrila, ktorý je duchovným testamentom aj pre náš národ: „**Pane Bože môj, ...Ktorých si mi dal, ako tvojich Tebe odovzdávam, spravuj ich svojou mocnou pravícou, skry ich pod ochranu svojich krídel...**“

Nepochybné nás Božia добрota sprevádzala celé nasledujúce obdobie a cez tieto stopy cyrilo-metodstva, ktoré nás upevňovali nielen v jednote s Večným mestom, ale prehlbovali aj naše vedomie s vlastnými dejinnými osudmi. Preto tieto hodnoty zostávajú pre náš národ zvlášť prameňom obnovy tých duchovných síl, ktoré nás udržali pri živote po celé tisícročie.

Vytrhnúť tieto hodnoty z našich dejín by znamenalo negovať a falšovať ich, ako sa vyjadril kardinál J. Tomko: „**V dejinách slovenského národa je kresťanská tradícia pevným hlboko zasadeným stromom, ktorý napriek prekážkam a kultúrnemu útlaku nikdy sa nepodarilo vyvrátiť.**“

Sila národa je v jeho prazákľade, v etnocide, v jeho spôsobe života, ako to bolo u našich predkov, kde vidieť: skromnosť, ale aj nepoddajnosť, vôľu žiť... Zaiste sme neboli „holubičím národom“, ale ani krvičným, dobyvateľským.

Cesta k našej národnej samostatnosti bola vykupovaná celé stáročia ťažkými zápasmi i veľkými obeťami. To nemožno z historickej pamäti vymazať. Veď vývin vzťahu lásky k vlasti je vývinom usporiadanej lásky, teda evanjeliovej, v ktorej sa nenachádza vlastnícky prvok. **Pretože byť patriotom neznamenať byť vazalom a sluhom pragmatickej politiky.** Byť vlastencom neznamenať povýšiť ideu národa nad ideu kresťanstva a ľudstva, národ nad iné národy.

Napriek rôznorodej nepriazni v minulosti, zostali sme v živom spojení s Rímom až do týchto čias. Medzi mnohé prejavy jeho pozornosti **spomeňme vyhlásenie Slovenskej cirkevnej provincie v r. 1977**, ktoré sledovalo hranice Slovenska, aj keď ešte v rámci federácie. Toto cirkevné opatrenie sa stalo významným aj pre rast v podvedomí vlastnej kultúrnej a geopolitickej identity, čo nemožno obísť aj v súvislosti so vznikom druhej Slovenskej republiky (1993).

Významný básnik Milan Rúfus tento význam objašňuje: „Rím nekodifikuje podobné rozhodnutia unáhľene a už vonkoncom nie náhodne. Skôr naopak – niekedy s nimi pre istotu pridľho mešká... Vlády prichádzajú a odchádzajú, no Kristov stolec stojí a jeho nohy sú vrasené hlboko do osudov ľudstva. Ešte vždy. V tom spočíva pre nás prevratný význam onoho dokumentu. Je v ňom už nielen prvok nádeje. Je v ňom naša prvá novoveká identifikačná karta, vystavená najvyššou morálnou autoritou svetového spoločenstva.“

Nedá sa totiž hovoriť o budúcnosti nášho národa, aj štátu,

pokiaľ pohrdame tradíciou - aj cyrilo-metodskou. Benedikt XVI. pripomína, že dynamika duchovného rastu človeka i spoločnosti sa prejavuje v prijímaní a odovzdávaní, čo je vlastne základný princíp tradície. Tradíciu teda vždy tvoríme, obnovujeme, dotvárame, ale aj preberáme, osvojujeme si, vyberáme – a kompletizujeme. Tento pojem je nesmierne široký a nemá svoj význam len v náboženskom živote, ale je súčasťou života jednotlivca aj spoločnosti. Vytvára v nás skutočnú zodpovednosť, ako i toleranciu, rešpekt a úctu k druhému, ale aj k predchádzajúcim generáciám. Rovnako tak nám pomáha trpezlivo a s odvahou hľadiť do budúcnosti a dôverovať tým, čo príde po nás.

Máme na to všetky predpoklady. Na Devíne 5. júla 2008 kardinál J. Ch. Korec s hrdosťou, v tomto duchu, povedal: „**Nie sme včerajší, máme hlboké historické korene. To je naša hrdosť navonok pred Európou. Pre vnútorný život nášho Slovenska je to zas výzva vážne chápať zmienku o cyrilo-metodskej zmienke v Preambule Ústavy Slovenskej republiky a žiť podľa tejto tradície. Prehliadať korene a chcieť sa odtrhnúť od veľkých mravných a náboženských síl týchto našich koreňov by bolo samovraždou kultúry a národa...**“

Historik A. Hrnko uvádza v tomto zmysle: „Hrdý a sebavedomý občan – a k sebavedomiu patrí aj zdravé historické vedomie – sa totiž omnoho ťažšie manipuluje.“ Žiaľ, v názoroch na mnohé udalosti zo svojich dejín sme hlboko rozštiepení. Problém však nie je v dejinách, ale v nás. Pokiaľ sa nezjednotíme v otázke budúcnosti nebudeme schopní sa zjednotiť ani v základných názoroch na minulosť. Pritom si treba uvedomiť, že tradované hodnoty, ktoré pochádzajú od predchádzajúcich generácií, sú predovšetkým naším dlhom voči budúcim. Aj teraz rozhodujeme, či ich zdedia aj naše deti a naši vnuci. Boh nás v tomto čase ustanovil za správcov a to je zodpovedná úloha, ku ktorej treba pristupovať s patričnou vážnosťou a zodpovednosťou.

Iste je vhodné aj v tejto chvíli pripojiť sa v duchu k prosbe sv. Cyrila za náš národ a všetkých obyvateľov našej vlasti modlitbou prof. A. Hlinku, ktorá zaznela v prvých minútach vzniku Slovenskej republiky v r. 1993: „**...Samostatnosť, ktorej sme sa dožili, prijíame ako dar Tvojej prozreteľnosti a pokladáme ho za zmluvu medzi Tebou a obyvateľmi krajiny medzi Tatrami a Dunajom. Nesmrteľný vládca čias prebývaj s nami, buď v tejto krajine doma ako náš prozreteľný Otec a pomocník v každej núdzi. Daj vládcovi tejto krajiny Ducha múdrosti a prezieravosti, spravodlivosti a nezištnosti, obetavosti a pevnosti, daj občanom tejto krajiny Ducha bratstva a znášanlivosti, vzájomnej úcty a pomoci, svornosti a tolerancie. Buď našim Bohom a my budeme Tvojim ľudom.**“

Viliam Judák

biskup Nitrianskej diecézy

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja • **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska [KPVS] • **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová • **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová • **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 • **Telefón:** 02-5263 8156 • **e-mail:** ustredie@pv-zpko.sk • **webová stránka:** www.pv-zpko.sk • **IČO:** 00679879 • **Cena jedného výtlačku: 1,90 EURA** • **Predplatné 20 EUR/kalendárny rok** • **Predplatné pre zahraničných abonentov: 50 USD** vrátane poštovného. • **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 • **EV:** 3851/09 • **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. • **Nevyžiadané rukopisy nevraciam** • **ISSN:** 1338-404X • **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

SPÝTALI SME SA

Márie Šidovej

● Ako sa vám žije dnes?

Za všetky hrôzy, ktoré bolševici spôsobili svojim spoluobčanom v čase mieru, sa nikto neospravedlnil. Takže nie je odpustenie, zloba pokračuje. Som sklamaná.

Lepšej úcty sa neušlo ani vojakom, ktorí neprežili svetovú vojnu. Majú cintoríny, kde sa im vzdáva pocta, ktorá im patrí - prišli o život.

Máme 17. november, keď sa stretávame pri tabuliach umučených, popravených. Právom sa dá povedať mu-

čeníkov, ktorí iste odpustili svojim bratom - vrahom. Pripraviť niekoho o život je veľmi vážna vec. Kedy sa spamätajú? Čas beží, nedá sa zastaviť. Žijeme naozaj veľmi zbesilé časy.

Nech nás Boh neopustí.

Mária Šidová sa narodila 2. augusta 1937 v Liptovskej Štiavnici. Keď vypuklo SNP jej rodičia schovali piatich vojakov Slovenskej armády, ktorí sa nechceli zapojiť do niečoho, čomu nerozumeli. Poskytli útočisko aj pátrovi Jánovi Hutyrovi na úteku. Rodina sa dostala pod dohľad ŠtB. Márii nedovolili štúdium medicíny, problémy mala aj s možnosťou zamestnať sa. V apríli 1958 ju zatkli. Do 8. septembra bola vo vyšetrovacej väzbe, 12. septembra si vypočula rozsudok – rok a pol väzby za to, že bola nepriateľsky nápomocná proti ľudovodemokratickému zriadeniu.

(zl)

Prečo sa nedá veriť KDH

Zakladatelia KDH si zvolili názov, ktorý mal byť zárukou pre kresťanského voliča na Slovensku. Ibaže stal sa štítom, aby zakryl falošnú tvár kresťansko-demokratických politikov.

Kresťanskodemokratické hnutie sa najprv vymedzovalo voči komunistom. Logicky, veď vodca bolševikov V. I. Lenin označil náboženstvo za ópium ľudstva. Napriek tomu sa KDH v roku 1994 spojilo s SDĽ, transformovanou komunistickou stranou, aby prevzalo moc v štáte. Nakrátko, ale v roku 1998 to zopakovalo. A nielen to.

Zakladateľ KDH Ján Čarnogurský v 90. rokoch tvrdo vystupoval voči liberalizmu a v roku 1998 hnutie neváhalo vytvoriť koalíciu aj s liberálmi. Niet pochýb, že po voľbách v roku 2024, ak by sa dostali do parlamentu, vytvorili by koalíciu aj s progresívcami. S politikmi, ktorí presadzujú kultúru smrti, genderizmus, tak očividne bojujúci proti Cirkvi a hodnotám, na ktorých je vybudovaná.

Blížia sa voľby a KDH sa usiluje zaujať. Ku Dňu boja za slobodu a demokraciu prišlo s vyhlásením. V ňom požaduje Hegerovu vládu zriadiť národné múzeum obetí komunizmu - „*Národné múzeum obetí komunizmu by bol jeden z dôležitých prvkov, ktorý by upozorňoval, že život v slobode nie je samozrejímavý a varoval by pred hrôzami návratu k totalitnému režimu. Spomínali by sme si tak na ľudí, ktorí trpeli v období*

zločineckého komunistického režimu v rokoch 1948 až 1989 a ktorí sa významne podieľali na tom, že tento režim napokon padol,“ uviedol predseda KDH Milan Majerský.

Na Slovensku existujú múzeá obetí komunizmu či zločinov komunizmu, **ale ich zriaďovateľom nie je štát**. PV ZPKO roky žiada predstaviteľov štátu, aby založili múzeum obetí komunizmu. Bezvýsledne. Pozoruhodným na vyhlásení KDH je skutočnosť, že vyzývajú zriadiť **Národné** múzeum obetí komunizmu. Ako sa KDH zaslúžilo o slovenský národ? Či išlo o Deklaráciu

SLOVO SVEDECTVA

o zvrchovanosti SR, Ústavu SR či zákon o zániku spoločného štátu, vždy boli proti. Dokonca priamemu účastníkovi rokovaní s poslaneckými klubmi vo federálnom zhromaždení Matúšovi Kučerovi oznámili, že „oni sú zásadne proti vzniku Slovenskej republiky, že oni ani jedným hlasom nepodporia vznik samostatného Slovenska“. Takže o čo ide KDH, keď žiada vytvorenie **národného** múzea...?

KDH a národné? Nikdy nebolo, ibaže sa blížia voľby, je potrebné vyslať signál svojim voličom. Dajú sa oklamať ako vždy doteraz?

KDH sa postavilo za Vladimíra Jukla, s ktorým sa rozišiel Ján Chryzostom kardinál Korec. Náš zosnulý člen Anton Semeš o ňom povedal: „Keď SNR odhlasovala

Deklaráciu o zvrchovanosti SR, o dva dni neskôr sa pridala Konferencia biskupov Slovenska. No hneď na druhý deň prišli Krčméry s Juklom za kardinálom Korcom a žiadali ho, aby sa od toho dištancoval. On ich vyhodil.“

KDH sa zastalo bývalého arcibiskupa Róberta Bezáka. Aj od neho sa kardinál Korec dištancoval. Bola som svedkom toho, keď povedal, že sa mu prišiel František Mikloško ospravedlniť za podporu Bezáka. A ešte v ten deň viedol vo Viedni tlačovú konferenciu, na ktorej Bezáka obhajoval.

Otec Anton Srholec začiatkom 90. rokov polarizoval spoločnosť podľa toho, koľko volí. Na voličov koalície HZDS, SNS, RSS, ZRS zaútočil: „Kto vysvetlí babkám na dedinách, že ich viera, ktorú tak horlivo vyznávajú im nie je nič platná, ak idú na druhej strane proti pravde, láske a všetkým morálnym zásadám tým, že volia mravne padlých a skorumpovaných ľudí?“ Takúto „lásku“ hlásal otec Srholec. O Cirkvi povedal: „Katolícka cirkev je posledná bašta totalitného vedenia ľudí pod pláštikom Božieho.“

V KDH našli útočisko predovšetkým (ne)kresťanskí a (ne)slovenskí karieriisti. Národná karta v rukách KDH je taká neprirodzená, ako muž v ženskom oblečení. Obyčajný volič to však nepostrehne. Veď ako by mohli kresťanskí demokrati klamať?

Ako doteraz.

Eva Zelenayová

šéfredaktorka

Pripomenuli sme si obete komunizmu pri Centrálnom pamätníku vo Vrakuňi

Pri Centrálnom pamätníku popraveným a umučeným politickým väzňom komunizmu v bratislavskom cintoríne Vrakúňa sa 17. novembra, pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu uskutočnil pietny akt kladenia vencov. Ako po iné roky zúčastnil sa ho bývalý prezident SR Ivan Gašparovič, z ústavných predstaviteľov sa aktu zúčastnil predseda NR SR Boris Kollár, minister školstva Ján Horecký, zástupcovia ďalších ministerstiev a členovia diplomatického zboru, Ústavu pamäti národa, KPVS a najmä členovia a funkcionári PV ZPKO z celého Slovenska. Pamiatku obetí komunizmu si uctili aj viacerí občania Bratislavy.

Slávnostný akt sprevádzala hudba Ministerstva obrany SR.

Po skončení kladenia vencov zaznela hymna Slovenskej republiky a prejavy hostí. **Ako prvý vystúpil predseda NR SR Boris Kollár.** Pripomenul: „Aj na tomto mieste by som sa chcel ohradiť proti tvrdeniam jedného čelného slovenského politika, že v prípade odsúdených mladých ľudí Tune-gu, Púčika a Tesára išlo o fašistov. Dnes sa už slovo fašizmus tak sprofanovalo, že úplne stratilo svoj obsah. To, že niekto bol v Socialistickom zväze mládeže ako onen politik, ešte neznamená, že bol zodpovedný za činy prokurátorov Urválka alebo Feješa. Preto nazvať tieto obete komunistickej zvole, ktorých jediným prehrešením bolo, že verili v obnovenie samostatnosti Slo-

Zľava predseda NR SR Boris Kollár a bývalý prezident SR Ivan Gašparovič počas aktu kladenia vencov.

Foto Eva Zelenayová

venska fašistami a dodatočne špiňiť ich meno, pokladám za nepatričné.“ Jeho príspevok prinášame v plnom znení.

Za hostí ďalej vystúpil historik Peter Jašek z ÚPN. Zdôraznil: „Pred niečo vyše tridsiatimi rokmi nám vládol režim, pre ktorý boli perzekúcie nepohodlných občanov integrálnou súčasťou výkonu moci. Nedovoľme, aby sa tieto časy vrátili. Dnes, azda viac ako kedykoľvek za posledných 30 rokov, je dôležité vedieť počúvať názor druhých a naučiť sa ho rešpektovať. Hľadať veci a hodnoty, ktoré ľudí spájajú, a nie stavať do popredia – neraz až agresívne a vulgárne to, čo nás rozdeľuje.“ Aj jeho prejav prinášame v plnom znení.

Za našu organizáciu predstúpil

pred slávnostné zhromaždenie predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda a opäťovne prečítal mená obetí z jednej z pätnástich tabúl umiestnených na pamätníku a prihovoril sa k prítomným: „Najväčší škandál je v tom, že sa opäť prenasledujú ľudia, ktorí tvoria ozajstnú morálnu chrbticu spoločnosti, ktorej morálka je silne narušená dlhoročnou vládou červeného teroru. Ľudia, ktorí sa nepoddali komunistickým zločinom, ich amorálnosti a ani ich hlúposti. No ak sa odoberá hlas tým, ktorí najviac vytrpeli za nastolenie demokracie, znamená to, že zo slova „demokracia“ sa opäť stáva iba propagandistický trik oligarchických majiteľov médií.“ Prejav uverejňujeme v plnom znení.

Na záver biskup Mons. František Rábek, ordinár Ordinariátu ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky, predniesol modlitbu za obete komunizmu a požehnal slávnostné zhromaždenie. Podujatie moderoval duchovný PV ZPKO Ján Košiar.

Predpoludním sa uskutočnil tiež akt kladenia vencov pri Bráne slobody na Devíne, kde za našu organizáciu položil veniec obetiam zavraždeným na úteku podpredseda PV ZPKO **Rafael Rafaj**. (zl)

Druhý zľava každoročný účastník piety Ing. arch. Stanislav Májek.

Foto Eva Zelenayová

Členovia PV ZPKO pod Centrálnym pamätníkom.

Foto Eva Zelenayová

Zaznelo pri Centrálnom pamätníku obetí komunizmu

Opäť po roku sa stretávame na tomto cintoríne, aby sme si uctili obeť komunizmu, ktoré zahynuli v rokoch 1945 – 1989. Na tomto cintoríne sa tieto pietne akty uskutočňujú už od roku 1992, keď bol pamätník oficiálne inštalovaný.

Človek si často kladie otázku, kto boli ľudia, ktorí prekážali komunistom nastupujúcim k moci, že ich bolo treba zavierať, internovať a v krajnom prípade skutočne alebo justične zavraždiť. V bývalom Česko-Slovensku bolo v rokoch 1948 – 1989 z politických dôvodov popravených 248 osôb vrátane komunistov v monsterprocesse so Slánskym.

Keď sa pozrieme na ich profily,

boli to často ľudia, ktorých jediným previnením bolo, že si chránili svoj majetok pred zhabaním, že boli v otázke viery neoblomní a boli ochotní za ňu priniesť aj absolútnu obeť, že verili, že Slováci majú rovnaké právo na svoj vlastný štát ako ostatné národy a tým ohrozovali centralistov Prahy pri ich chýtkach podmaniť si Slovensko a slovenský národ. Kňazi, laici, funkcionári bývalých nekomunistických strán, intelektuáli, roľníci brániaci si svoju pôdu pred združstevňovaním, remeselníci, živnostníci a iní – tí všetci boli a priori vyhlásení za nepriateľov „ľudovodemokratického zriadenia“ a tvrdo postihovaní. 205 tisíc odsúdených v bývalom Česko-Slovensku bola smutná

vizitka nakladania s ľudským potenciálom krajiny.

Našou povinnosťou je nezabúdať na zločiny minulého režimu, nezabúdať na mučených a umučených, aby sme neotupili pozornosť nových generácií pred nebezpečenstvom opakovania nedemokratických režimov.

Mrzí ma, že v politickom zápase a v snahe podkopať autoritu politického protivníka sa často obeť komunizmu zaraďujú do súvislosti, v ktorých sa nenachádzali a ktoré nemali vplyv na ich odsúdenie.

Aj na tomto mieste by som sa chcel ohradit' proti tvrdeniam jedného čelného slovenského politika, že v prípade odsúdených mladých ľudí Tunegu, Púčíka a Tesára išlo o fašistov. Dnes sa už slovo fašizmus tak sprofanovalo, že úplne stratilo svoj obsah. To, že niekto bol v Socialistickom zväze mládeže ako onen politik, ešte neznamená, že bol zodpovedný za činy prokurátorov Urválka alebo Feješa. Preto nazvať tieto obeť komunistickej zvole, ktorých jediným prehrešením bolo, že verili v obnovenie samostatnosti Slovenska fašistami a dodatočne špiňiť ich meno, pokladám za nepatričné.

Len skutočné a nefalšované vysporiadanie sa so zločinmi minulosti nám umožní vytvoriť situáciu, že sa už nebudú opakovať.

Boris Kollár
predseda NR SR

Pani Alžbeta Danišková počas aktu kladenia vencov.

Foto Eva Zelenayová

Zaznelo pri Centrálnom pamätníku obetí komunizmu

Ján Litecký Šveda ● Košičania, Žilínčania, Trnavčania, Nitrania... pod Centrálnym pamätníkom. Foto Eva Zelenayová

Vážení prítomní,
vítam vás na tejto pietnej spomienke venovanej obetiam komunistického teroru. Vám všetkým, ktorí ste túto našu pietnu spomienku poctili svojou účasťou, patrí veľké a úprimné poďakovanie.

Dnes opäť začnem čítať mená popravených z jednej mramorovej tabule nášho pamätníka. Takých tabúl s menami popravených, umučených a zlikvidovaných na úteku tu máme pätnásť.

Takým spôsobom pietneho aktu, že sa čítajú konkrétne mená obetí komunistického teroru, sme sa inšpirovali od ruskej organizácie Memorial (pamäť), ktorá sa starala o to, aby sa nezabudlo nielen na obe totalitnej hrôzovlády, ale ani na jej spôsoby útlaaku, politických machinácií a hlavne na potlačanie slobody slova. V decembri 2021 však ruské orgány pod taktovkou Vladimíra Putina túto organizáciu zakázali, a v októbri tohto roku im už aj zhabali priestory aj s celou ich ťažko nahonobenou databázou.

U nás ešte nie sme tak ďaleko, ale všelijakí menší putinovia, pohrobkovia starého režimu, porozmiesťovaní v štátnych úradoch idú za rovnakým cieľom, zničiť našu organizáciu, našu pamäť, ktorá tu funguje od roku 1990, ibaže rafinovanejšie. Napriek tomu, že **podľa zákona** (526/2010),

zdôrazňujem, podľa zákona (!) o poskytovaní dotácií, je štát povinný poskytnúť prostriedky na zabezpečenie základných podmienok na činnosť našej organizácie, ibaže už dva roky po sebe sme nedostali prostriedky na zabezpečenie nutných potrieb a fungujeme iba vďaka darom našich chudobných členov, sympatizantov a aj tu prítomného predsedu Národnej rady SR.

Najväčší škandál je v tom, že sa tu opäť prenasledujú ľudia, ktorí tvoria tú ozajstnú morálnu chrbticu spoločnosti, ktorej morálka je silne narušená dlhoročnou vládou červeného

...a Bratislavčania...

Foto Eva Zelenayová

teroru. Ľudia, ktorí sa nepoddali komunistickým zločinom, ich amorálnosti a ani ich hlúposti. No ak sa odoberá hlas tým, ktorí tu najviac vytrpeli za nastolenie demokracie, znamená to, že zo slova „demokracia“ sa opäť stáva iba propagandistický trik oligarchických majiteľov médií.

Nuž a tým, ktorí neprežili, popraveným, ale aj všetkým našim nebohým členom, ktorí nás opustili za posledný rok do večnosti, teraz venujeme minútu ticha.

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

Zaznelo pri Centrálnom pamätníku obetí komunizmu

Dovoľte mi prihovoriť sa Vám dnes na tomto mieste, na ktorom si každoročne pripomínáme pamiatku obetí komunistického režimu. Symbolicky práve 17. novembra, v deň, ktorý je v kalendári ako štátny sviatok Deň boja za slobodu a demokraciu. Deň, kedy si pripomíname prelomovú udalosť slovenských dejín: pád komunistického režimu, ktorý otvoril cestu transformácii komunistického Československa na demokratický štát. Drvivá väčšina obyvateľstva prijala túto udalosť ako zásadnú pozitívnu zmenu. Napokon, po dlhých rokoch umožnila obyvateľom využívať výhody skutočných občianskych slobôd a zbavila ich strachu z perzekúcií štátnej moci.

Nie je náhodou, že si deň pádu komunistického režimu pripomíname na mieste, kde stojí pamätník politických väzňov, obetí komunistického režimu. Najmä im patrí dnešný sviatok. Mnohí prešli peklom utrpenia, väzneniami, pracovnými táborami, uránovými baňami, emigráciou. Ich rodiny prišli o živiteľa, manžela, manželku, otca, matku, majetok, strechu nad hlavou, dôstojný život. Len preto, že ich režim kvôli najrôznejším príčinám označil za nepriateľa spoločnosti, doslova za bývalého človeka, zasluhujúceho si väznenie, ba i smrť. To všetko bola realita desaťtisícov nevinných obetí komunistického režimu. Ich nádejou v tých rokoch bola viera a zbraňou pravda, ktorou čelili zdanlivo neporaziteľnej moci režimu, ktorý tu

mal vládnuť, podľa jeho ideológov, navždy. Lenže pravda bola mocnejšia a komunistický režim v našom geopolitickom priestore odišiel na smetisko dejín. Zostal po ňom výkričník ako memento, aby sa spôsob vlády, ktorý v praxi realizoval, už viac neopakoval, a aby v mene ideológie hlásajúcej pod rúškom „rovnosti“ triednu nenávisť netrpeli nevinní ľudia.

Pred niečo vyše tridsiatimi rokmi nám vládol režim, pre ktorý boli perzekúcie nepohodlných občanov integrálnou súčasťou výkonu moci. Nedovoľme, aby sa tieto časy vrátili. Dnes, azda viac ako kedykoľvek za posledných 30 rokov, je dôležité vedieť počúvať názor druhých a naučiť sa ho rešpektovať. Hľadať veci a hodnoty, ktoré ľudí spájajú, a nie stavať do popredia – neraz až agresívne a vulgárne to, čo nás rozdeľuje.

V časoch spoločenskej krízy je spolupatričnosť jednou z kľúčových vlastností, ako prekonať ťažkosti každodenného života. Takýmto príkladom sú aj udalosti Novembra '89, keď sa ľudia spojili pre spoločný cieľ – pád totalitného komunistického režimu a návrat slobody.

Verme, že aj súčasné generácie nájdu svoj spoločný cieľ, aby sme prekonalí neľahké časy, ktoré teraz žijeme.

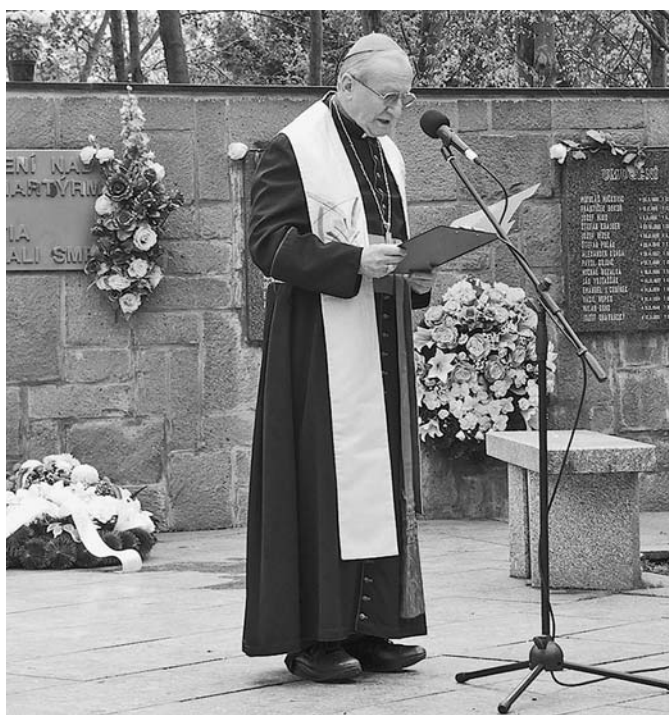
Peter Jašek
ÚPN

Zaznelo pri Centrálnom pamätníku obetí komunizmu

biskup František Rábek

Modlitba za obeť komunizmu

17. novembra 2022

Všemohúci Bože, náš Stvoriteľ a Pán,

stojíme tu, pred pomníkom obetiam
komunistickej krutovlády.

Títo ľudia sa snažili o vernosť svojmu svedomiu,
pravde a spravodlivosti,
verili v Teba a milovali Cirkev.

Boli verní týmto hodnotám aj za cenu
utrpenia, väznenia, aj za cenu položenia života.
My Ti dnes ďakujeme za nich, za to, že si ich posilňoval
svojím Duchom za to, že svojou vernosťou
udržali v spoločnosti svetlo nádeje,
svojou obetou prispeli k prekonaniu
neľudského systému.

Prosíme Ťa, splň na nich Tvoj prisľub,
podľa ktorého sú blahoslavení prenasledovaní
pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo.
Daj, aby nám pamiatka na týchto hrdinov a ich príklad
boli výzvou vernosti k Tebe i dobru ľudí aj v našich časoch,
aby sme zodpovedne žili a bránili pravú slobodu,
ktorú si nám daroval aj vďaka obetiam tých,
na ktorých si dnes spomíname.

O to Ťa prosíme skrze Krista, nášho Pána a na príhovor
našej Patrónky, Sedembolestnej Panny Márie.

Venované pamiatke Korcovcov

Ján Chryzostom kardinál Korec a jeho brat Anton s manželkou Máriou boli do svojej smrti členmi našej organizácie. Nezabúdame na nich, nitrianska regionálna organizácia sa pravidelne zúčastňuje výročných sv. omší za zosnulých a ich hroby ozdobuje kvetinami a sviečkami.

Tohto roku, 24. októbra, uplynulo sedem rokov od smrti Jána Chryzostoma kardinála Korca. Členovia nitrianskej pobočky PV ZPKO Jozef Turček, Agáta Fišerová, Anna Mesárošová, Mária Balážová, Margita Bártová, Gitka Luknišová, Alžbeta Látečková, Katka Michaličková, Viera Jordánová a predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre Alžbeta Loudová si 21. októbra v modlitbách pripomenuli pri hrobe kardinála a pri jeho pamätnej tabuli zosnulého a 24. októbra si uctili jeho pamiatku na sv. omši vo františkánskom kostole sv. Petra a Pavla. Na brata kardinála Korca Antona a jeho manželku Máriu spomínali 9. septembra t.r. s ich synom a synovcom kardinála Jozefom Korcom. Česť ich pamiatke! (al)

Pri hrobe Jána Chryzostoma kardinála Korca.

Foto archív

Oslavy Novembra '89 v Košiciach

V novembri 1989 padol v bývalom Československu komunistický režim. V predvečer Dňa boja za slobodu a demokraciu si položením kytice kvetov pri Vedeckej knižnici v Košiciach pripomenulo vedenie mesta na čele s primátorom mesta Košice Jaroslavom Poláčkcom, námestníčkou primátora mesta Luciou Gurbáľovou, so zástupcami mestských častí a štátnej správy. Na pietnom akte sa zúčastnila aj naša organizácia reprezentovaná podpredsedom PV ZPKO Štefanom Novákom, predsedom RO PV ZPKO Jurajom Vráblom a členmi pobočiek PV ZPKO.

Výmena názorov v Košiciach.

Foto archív

V prejave primátor mesta Jaroslav Poláček zdôraznil, aké je dôležité si pripomínať minulosť, pretože proti ľudským zlyhaniu nebude lepšej ochrany, ako

o týchto udalostiach rozprávať a nezabúdať na ich dôsledky vo vtedajšej dobe.

Slávnostný akt pokračoval pri pamätnej tabuli väznených a popravených politických väzňov na Hlavnej ulici č. 66, kde sa všetci prítomní presunuli. Položením kvetinových darov si uctili ich pamiatku. S krátkym príhovorom vystúpil Juraj Vrábel, ktorý pripomenul, že boj za slobodu začali politickí väzni svojím odporom proti bývalému režimu.

Vyzval prítomných na minútu ticha za obete komunizmu.

Juraj Vrábel

predseda RO PV ZPKO Košice

Symbol novembra v Nitre

V Nitre sa členovia organizácie PV ZPKO poklonili pamiatke obetí komunizmu 16. novembra pri Pamätníku všetkým obetiam komunizmu na Slovensku v rokoch 1948-1989.

Pamätník sa nachádza pred MsÚ,

Oslavy Novembra v Nitre. Foto archív

kde položili veniec, zapálili sviečky a venovali modlitbu za všetky obete.

Na pietnom akte sa zúčastnili členovia nitrianskej pobočky PV ZPK Ladislav Solár, Gitka Luknišová, Ing. Štefan Košiar, Mgr. Darinka Košiarová, Marta Vaculová, Anna Plesníková, Margita Bartová, Agáta Fišerová, Jozef Turček, Anna Mesárošová, Helena Hlavačková, Juraj Könya, Veronika Jordánová, Ivan Liday, Ing. Mgr. Zuzana Šubová, Ing. Soňa Šubová, Zuzana Šinkovičová, Irena Homolová, Magda Bačová, Miroslava Wallewein, Mgr. Krescencia Galková, Mária

Balážová, Alžbeta Látečková, Bohumil Louda a predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre Alžbeta Loudová.

Mestský úrad organizoval ku Dňu boja za slobodu a demokraciu podujatie pod názvom Spomíname na November '89, na ktoré naša organizácia dostala pozvanie.

Uskutočnilo sa v Nitre, pri fragmentoch Berlínskeho múru, symbole novembra '89, kde za našu organizáciu položila veniec predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre Alžbeta Loudová.

(al)

Vstanú starí bojovníci

S pohľadom upriameným na štvrtok v kalendári sa opäť, ako každý rok, vynorili zo zabudnutia rôzne politicko-umelecké figúrky a od pondelka s pietou spomínali na to, ako „bojovali“ za slobodu a demokraciu. Pre mnohé z nich (tak ako aj pre celý súčasný režim) je však problémom povedať to, čo by sa v skutočnosti logicky žiadalo: že od roku 1948 sa predsa bojovalo (teda tí, čo skutočne bojovali) proti komunizmu.

Lenže to oni povedať nemôžu. Z mnohých dôvodov. Bolo by to politicky nebezpečné a oni to dobre vedia. Veď už tá skutočnosť, že súčasný režim váži slová s priam lekárnickou pedantnosťou, keď oslavuje tzv. tretí odboj, a balí ich do zahmleného ideologického celofánu svedčí o tom, že si je dobre vedomý výbušnosti ideologického mínového poľa, po ktorom počas týchto pokryteckých osláv rôzni naftalínoví pamätníci behajú.

S fašizmom sa bojovalo a s komunizmom nie?

Dôvody, pre ktoré sa tento štátny sviatok, v ktorom by sa mal logicky pripomínať boj proti marxisticko-leninskému komunizmu, nazýva ničnehovoriaco „Deň boja za slobodu a demokraciu“, v protiklade k presne zadefinovanému a rovnako oficiálnemu „Dňu víťazstva nad fašizmom“, sú viaceré.

Všetky si ich rozoberieme, avšak najprv sa skraja zastavme pri onom paradoxe, ktorý je vskutku veľmi máťúci: kým komunizmus sme mali na území Slovenska oficiálne, deklaratívne a explicitne, pričom tento pojem používala doktrínálne totalitná strana, ktorá tu 40 rokov vládla, tak „fašizmus“ na Slovensku nikto oficiálne nedeklaroval.

Ako je potom možné, že proti „fašizmu“ sa bojovalo a dokonca zvíťazilo a proti komunizmu sa podľa oficiálneho názvu štátneho sviatku ani nebojovalo? Bojovalo sa podľa štátnotvorného naratívu len za veľmi hmlisté a abstraktné revolučné ideály všeobecnej slobody (nie za konkrétne historické občianske slobody) a demokracie (ľudovlády), ktoré však boli a sú bôžikmi aj v komunistickom pojmovom panteóne. Veď či súdruhovia nerozprávali od rána do večera o boji za slobodu a demokraciu? Znamená to snáď, že teraz s nimi zdieľame rovnaké hodnoty?

Čo sa v mladosti naučíš...

Významné množstvo aktérov tohto oslavného demokratického canrdbálu sa totiž ku komunizmu a marxizmu hlásilo, boli aktívnymi členmi Komunistickej strany, a to či už len v mladosti alebo až do poslednej chvíle existencie komunistického režimu. Niektorí dodnes nedajú na genialitu súdruhov Marxa a Engelsa, ako aj ich nasledovníkov ako napríklad Rosu Luxemburgovú, Georga (György) Lukácsa, Leva Davidoviča Bronštejna alias Trockého, Magnusa Hirschfelda, Herberta Marcusa a iných dopustiť. Prípadne boli členmi Komunistickej strany ich rodičia, ktorým vďaka za sladký život pred rokom 1989, ako aj za primerané kapitalistické a amerikanofilské školenie po roku 1989.

Idey, ktoré sú spájané s marxistickým komunizmom, ako jednou z foriem revolučného ľavicového extrémizmu, akoby z oka vypadli celému pokrokovému snaženiu, ktoré nás momentálne oblažuje svojím všadeprítomným ideologickým terorom: ženská rovnoprávnosť, sexuálna revolúcia, rovnostárstvo,

potlačanie súkromného majetku (tentokrát v mene klímy a znížovania svetovej chudoby), kolektivismus (kto sa nezaočkuje kazí kolektív), boli pevnou súčasťou marxistickej ideológie od jej počiatku. Ak by teda milovníci pokroku začali vyzývať boj proti komunizmu, ako by potom ospravedlnili súčasné velebenie radikálnych ľavicových ideológov, aktivistov a politikov, ktoré je oficiálnym štandardom v celej EÚ a okolí?

Hovor otvorene, sú tu samí súdruhovia...

Vykročiac na tieto cesty podľa zákonov logiky, museli by nakoniec dospieť napríklad k odmietnutiu súdruhov Dubčeka, Clementisa, Mňačka, Tatarku, Kusého ako aj hrdinov dnešného „útoku ľahkej brigády pokroku“: Feldeka, Štrassera, Leška a ďalších. Skrátka nielen Blahu a Fica, ako je v liberálnych kruhoch bežné a povinné. A nakoniec by museli prehodnotiť kolaborantstvo s komunistickým režimom (aj sovietskym, nielen domácim) už od roku 1945 (alebo u niektorých ešte skôr), a to aj u takých posvätných kráv demokracie, aké pre nich predstavujú Edvard Beneš, či rôzni cirkevní predstavitelia povojnovej Československej republiky.

Nie je zaiste náhoda, že práve v súvislosti s oslavovaním mýtického 17. novembra udelil jeden z jeho pochybných exponentov, súčasný záchranca klímy a minister Ján Budaj, vyznamenanie predstaviteľovi tej najzvrátenejšej formy neomarxistickej revolúcie – dídžejovi B-Komplexovi, ktorý o sebe tvrdí už niekoľko rokov, že je mužom aj ženou zároveň a vyznamenanie si prevzal vkusne vystrojený do ženských šiat, ktorých účinok by mu mohla závidieť aj pani prezidentka, ktorá zďaleka nemá takú impozantnú muskulatúru.

Tak sa to vyvinulo...

Ďalším dôvodom, prečo sa u nás nebojovalo „proti“ komunizmu, ale „za“ niečo, je fakt, že v roku 1989 v skutočnosti o žiaden boj nešlo. Po dlhodobých prípravách na transformáciu režimu, ktorých počiatok môžeme hľadať predovšetkým v kanceláriách známej moskovskej Lubjanky – ústredia sovietskej tajnej polície (NKVD, GRU, KGB), došlo k pokojnému a naplánovanému prevratu. Pád komunistického režimu v Československej socialistickej republike bol predurčený a detaily boli výsledkom dohôd medzi exponentami lokálnej tajnej komunistickej polície ŠtB, jej agentmi v radoch disidentov a reálnymi disidentmi, z ktorých ale väčšinu tvorili bývalí komunisti typu Miroslava Kusého, Petra Pitharta, Jiřího Dienstbiera a ďalších.

Títo ľudia celým svojím životom, ale predovšetkým aj rodinným a spoločenským zázemím inklinovali k radikálnej ľavici marxistického alebo neskôr neomarxistického a ľavicovo liberálneho typu. Radikálne odsúdiť celý historický vývoj, vlastne od založenia Sociálno-demokratickej strany, ako prvej skutočne marxistickej formácie, založenej ešte v Rakúsko-Uhorsku, by pre nich znamenalo nielen poprieť z veľkej časti svoj životný príbeh, ktorý bol vystavaný na viere v evolucionistický predpoklad neustáleho dialektického skvalitňovania sociálnych a ekonomických vzťahov, čiže v pokrok, ale vlastne celé moderné dejiny, ako ich chápala a chápe ľavicová propaganda. **Pokračovanie na 14. strane**

Svätopluk známy neznámy

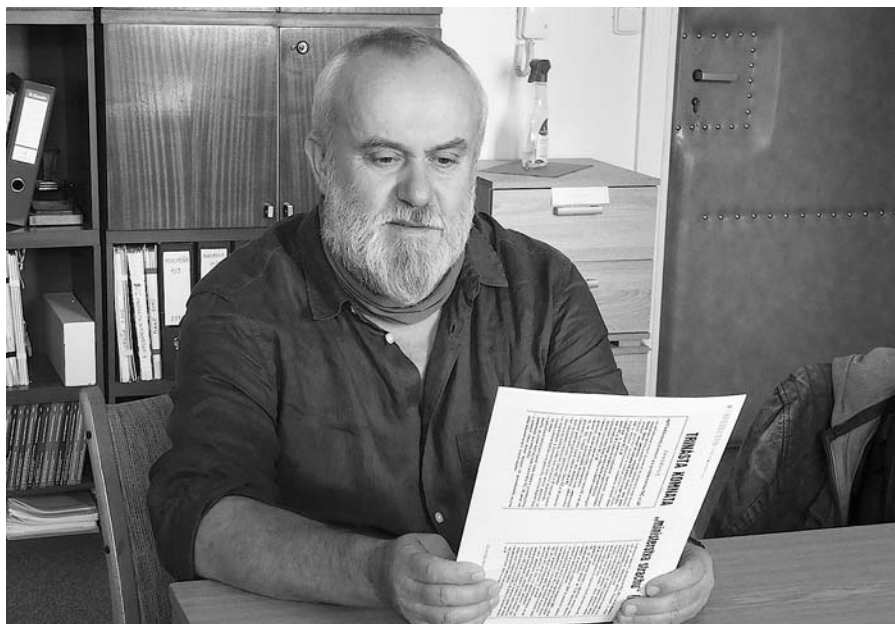
Pokračovanie z 1. strany

A pre tento koncept získal korunu a legitimitu od pápežstva. Od Jána VIII. bulou *Industriae tuae* a samozrejme potvrdenú ďalším pápežom Štefanom V. V tom slávnom liste zo septembra 885 ho oslovuje *Regis Sclavorum*, teda kráľ Slovanov. Preto o tom hovorím, lebo Svätopluk až do posledných rokov sporu s Arnulfom, svojím švagrom a kmotrom, nebol voči ríši nelojálny. On to Kráľovstvo Slovanov budoval ako súčasť projektu latinského západného univerza, vytvoreného Západofranskou a Východofranskou ríšou a povedzme Lotrinskom, Itáliou. Svätopluk do konceptu európskeho kresťanského univerzalizmu ponúkol štvrtý subjekt *Sclavinu* alebo *Regnum Sclavorum*. Prijal koncept západného univerzálneho poňatia Európy. Tu je ten dôležitý moment, pre ktorý je tento človek fascinujúci. On nielenže patrí Slovákom, ale on je ponad strednou Európou, lebo prispel k vytvoreniu koncepcie latinského kresťanstva...

● Európskej únie...

Aj takto sa to dá nazvať, veď tento koncept je dodnes platný. Chcem iba upozorniť na skutočnosť, že *Sclavinia*, ktorú vytvoril, respektíve obnovil cisár Oto III. a svätý Vojtech okolo roku 1000, pri pritom ako renovovali svoje západné impérium aj definovali ako štvrtú provinciu, je dnes priestor medzi Baltským, Jadranským a Čiernym morom. Alebo inak povedané, priestor od rusky hovoriaceho obyvateľstva po nemecky a taliansky hovoriace. To je ten koncept, za ktorý vďačíme Svätoplukovi. A ak sa pýtate či bol kráľom starých Slovákov? Odpoviem áno, aj Nitránia boli súčasťou tohto konceptu. Ale nielen Nitránia.

● Svätoplukova éra spadá do obdobia, keď sa v Byzancii začali konflikty kvôli uznaniu primátu rímskeho pápeža a skončili sa rozkolom v Cirkvi v roku 1054. Tí, čo odmietli primát rímskeho pápeža sa nazývajú pravoslávni a dodnes používajú jazyk blízky staroslovenčine. Táto skutočnosť aj na Slovensku rozdelila veriacich na katolíkov a pravoslávnych. Je známe, že Svätopluk bol zástancom latinského

Prof. Martin Homza

Foto Eva Zelenayová

obradu, používaného v západnej Cirkvi donedávna. Navyše pripisuje sa mu vyhnanie Metodových žiakov z Veľkomoravskej ríše. Nemohol aj rozkol v Cirkvi negatívne ovplyvniť nazeranie na Svätopluka u nás?

Tam je jednoznačné, že tí, ktorých sa dotkol rozkol v Cirkvi, čo sú najmä slovenskí pravoslávni, ale aj dnešní grékokatolíci, tak sa uchýľujú k negatívne hodnoteniu Svätopluka. Právo na to im dáva Život sv. Klementa Ochridského, ktorý bol spísaný najprv po grécky a potom preložený do staroslovenčiny a odráža postschizmatickú atmosféru, kde sa nachádzajú aj slávne formulácie o charaktere Svätopluka. O tom, ako bol vlastne nevzdelaný, *aliteratus*, ako sa váľal v bahne ženských nerestí.

● Niektorí autori ho zobrazujú ako veľmi vzdelaného.

Je to možné, ale tam sa skôr myslí, že nebol celkom pripravený v teologických otázkach. A že sa váľal v bahne ženských nerestí sa dá vysvetliť aj tak, že ranný stredovek toleroval mnohoženstvo. Navyše dôležité bolo zachovanie rodu mužským potomkom. Karol Veľký, hoci je svätec, mal mnoho žien a konkubín, o čom nemožno pochybovať, sv. Vladimír I., knieža Kyjevskej Rusi mal množstvo súložní v rôznych čas-

tiach svojej krajiny a okrem toho asi osem žien a nikto nespochybňuje jeho zásluhu o rozvoj kresťanstva Staroruského štátu. Ortodoxným akosi uniká charakteristika, že Svätopluk napriek všetkému mal v úcte svätých. A to aj v zmysle sv. Metoda a jeho žiakov, čo je dôležitý moment, ktorý tu existuje. A teraz prichádza ono slávne rozhodnutie okolo vyhnanja Metodových žiakov. Aj keď pápež Štefan V. píše listy Svätoplukovi, v ktorých zakazuje staroslovenčinu ako liturgický jazyk, nezakazuje jeho používanie pri výklade Sv. písma. Takže staroslovenčina nebola pravým dôvodom, prečo boli Metodovi žiaci vyhnaní. Ich vyhnaní kvôli tomu, že prišlo k novej interpretácii symbolu *Filioque*. Stará katolícka cirkev uznávala Krédo, v ktorom sa hovorilo, že Duch Svätý vychádza z Otca. Západ prišiel s interpretáciou, že vychádza z Otca i Syna, a to sa stalo jablkom sváru medzi Východom a Západom. Preto nie je náhoda, že veľká časť listov pápeža Štefana V. Svätoplukovi je venovaná práve výkladu otázky Sv. Trojice.

● Zachovali sa tie listy?

Áno, sú zachované, ale musia sa čítať. Metoda do úradu moravsko-panónskeho arcibiskupa Slovanov ustanovili nástupcovia sv. Petra. Treba si tiež uvedomiť, že Rím uznal staroslovenčinu,

hoci ju potom zaprel, ale uznal ju ako primárny jazyk. Metod nepochyboval o Ríme a Rím nepochyboval o Metodovi. Ale smrťou Metoda sa situácia zmenila a Svätopluk stál pred situáciou, že v jeho Cirkvi bol rozkol. A teraz prichádzame k štylizácii okolo Ducha Svätého, ktorá je inak interpretovaná v listoch Štefana V. Svätoplukovi a inak v Živote sv. Klementa Ochridského. No a skúste si predstaviť, čo by ste na Svätoplukovom mieste robili. Máte rozkol v Cirkvi, čiže musíte zvolať synodu, kde to budú riešiť múdrejší od vás. A to je z veľkej časti obsahom Života sv. Klementa Ochridského, kde sa tá synoda jednoducho popisuje. Tam mal Svätopluk povedať - taký neznalý v teologických sporoch - kto si myslí, že má pravdu, nech ku mne pribehne a nech odprisahá, že má pravdu. No a latiníci neotávali, pribehli a odprisahali a tým čínom mali pravdu. A Svätopluk o tom už ďalej neuvažoval. Život sv. Klementa Ochridského to ošetruje vetou, ale knieža nebolo prítomné, keď došlo k vyhnaniu Metodových žiakov. Veci zostali v rukách Wichinga a latiníkov.

● Prečo autor nazýva Svätopluka knieža, keď pápež ho tituluje kráľ?

Knieža v tom čase, v praslovančine, znamená toľko, čo nemecké König, takže v podstate kráľ. Samotné slovo kráľ sa prvýkrát objavuje v staroslovenskom Živote sv. Metoda. V Živote sv. Konštantína, ktorý vznikol skôr, to slovo ešte neexistuje. Čiže medzi rokom 869, keď zomrel Konštantín a bol spísaný život sv. Konštantína, a 885, keď zomrel sv. Metod (6. apríla), sledujeme objavenie sa tohto slova a jeho prvé použitie.

● Keď bola na Bratislavskom hrade inštalovaná jazdecká socha Svätopluka, vyvolala veľké vášne a časť historikov odmietla uznať Svätopluka za kráľa starých Slovákov. Dokonca musel tento nápis zmiznúť z podstavca sochy. Aký je váš názor na tento spor?

Nie som ikonoklasta, teda búrač obrazov a sôch. Keď už sa niečo postaví, tak by to tam malo zostať. Ja viem, že môže niekto namietat, a to by si nechal aj Stalinove sochy? Áno, prečo nie, nech sa ľudia navždy dívajú, akí boli hlúpi. Lebo tým, že ich odložia do de-

pozitu sa tvária, akoby to neboli jedni a tí istí, čo tam tie sochy postavili. No a toto je veľmi dôležitý moment nielen v európskych dejinách, v súčasnosti to vidíme v USA. Rúcať sochy za každú cenu. So mnou nikto nekonzultoval ani formu sochy Svätopluka, ani nápis. Ja by som to bol býval riešil jediným latinským: Svätopluk alebo Zwentibald rex Sclavorum. To je pramenne doložené, nikto by nemohol proti tomu namietat. Keď už ale dali, že kráľ starých Slovákov, tak takisto to tam malo zostať. Lebo je to odraz tých, ktorí to tam stavali. A nevidím dôvod, prečo sa to malo meniť. Jedna vec mi však prekáža ešte viac než zmazaný nápis, a to je zadenbenie slovenského znaku na Svätoplukovom štíte s odôvodnením, že pripomína znak Hlinkovej gardy. Každý dvojkríž pripomína gardistický dvojkríž a obzvlášť dvojkríž, ktorý je vpísaný do kruhu. Ale my vieme, že ten gardistický bol rovnoramenný a na Kulichovej soche rovnoramenný nebol. Áno, podobá sa, ale nie je totožný. A na základe podobnosti nie je možné vykonať taký ďalekosiahly krok, ktorý navyše pôsobí na Slovákov urážajúco. Pretože si dobre pamätajú, ako im zadenbovali dvojkríž po roku 1960, a samozrejme po roku 1945.

● České kráľovstvo svoju legitimitu odvodzuje od kráľovstva Svätopluka. Prečo tento fakt na Slovensku nezaznieva, nepracuje sa s ním, dokonca ani vtedy, keď česká strana evidentne pohŕda Slovákami, ako národom bez histórie?

Áno, aj ja som sa s tým často stretol, na mnohých fórach, dokonca aj počas služby v armáde. Pohŕdanie Slovámi zostane prítomné v českej kultúre aj subkultúre, ktorá je dobre zahľadená do seba. To je ich postoj a my ho určite nezmeníme. Keby sa však lepšie zamysleli nad svojimi dejinami, museli by si uvedomiť prostý fakt, že žiaden Arpádovec v tristoročnej histórii Arpádovcov si nikdy nezobral žiadnu manželku z rodu Přemysla Oráča. Čo je podľa mňa signifikantnejšie, dôležitejšie než všetko ostatné. Alebo ešte inak, ak české kniežatá potrebovali trošku kráľovskej krvi, tak žiaden európsky kráľovský rod im ju neponúkol, iba my, iba Arpádovci. S veľkým rešpektom sa dívam na české

dejiny, majú svoj priestor v Európe, ale nie sú dominantné a jediné, napriek tomu, že Česi ich aj v postmodernej dobe takto vnímajú.

● Vieme, kde je Svätopluk pochovaný?

(Smiech.) To je zaujímavá otázka, lebo on môže byť pochovaný... Keď Samuel Timon písal svoje *Imago antiquae Hungariae* teda *Obraz starého Uhorska* tak tvrdil, že relikvie Svätopluka sú v Katedrále sv. Emeráma v Nitre.

● V Nitre?

V Nitre. No a tiež tvrdil, že v tom čase bol v Nitre živý kult Svätopluka. Toto je samo o sebe zaujímavé, lebo tento jezuita slovenského pôvodu dostal imprimatur na túto svoju prvú učebnicu uhorských dejín, ktorú uznali Slováci aj Maďari. No a dôležité je to aj preto, že v tom čase sa to ešte v Nitre žilo. Kardinál Silvio Piccolomini tvrdí, že z Nitry bolo telo Svätopluka prenesené do Velehradu a ďalší tvrdia, že bolo prenesené do Prahy. Južnoslovanská tradícia napríklad hovorí, že Svätopluk je pochovaný v katedrále Panny Márie v Dukle pri Bare medzi Čiernou Horou a Chorvátskom. A sú tu ďalší autori, ktorí by chceli mať Svätopluka všade inde, ale asi zostane v Nitre, lebo jej to pripisuje aj tradícia. Samotný Timon sa odvoláva na to, že benediktíni vo svojom *Menológii benediktínskych svätcov* uvádzajú meno kráľa Svätopluka. V svätoplukovskej legende *In finibus Hungariae*, ktorú do menológie začlenil v roku 1655 Gabriel Bucelin, sa doslova píše: Uprostred uhorskej krajiny leží telo Svätoplukovo. Teda v Nitre.

● Čo vieme o Svätoplukovej svätosti?

Keď človek začne rozprávať o Svätoplukovi v kráľovskej hodnosti, dostáva sa do sporov a keď začne rozprávať o jeho svätosti, ľudia vypínajú prijímače. Jedna časť tradície jednoducho z neho urobila svätca. A proti tomu sa nedá namietat, lebo ide o legendu z *Menológie benediktínskych svätcov*. No a jestvuje veľký počet medirytín zo 17. storočia od významných európskych rytcov, ktorí znázorňujú Svätopluka so svätožiarou. Takže tí, čo chcú povedať, že nebol svätý, nech zničia tie rytiny. Ako sa ničia sochy...

Eva Zelenayová

Imrich NEMEC: Nemôžem opustiť svoj ľud

Skutočný príbeh vraždy katolíckeho kňaza

Prešov : Nové slobodné Slovensko, 2022, 50 s.

Problematica druhej svetovej vojny a prenikania komunizmu na územie našej vlasti je podnes historicky živou témou. Jednou z bolestivých kapitol tohto obdobia je prenasledovanie veriacich a osobitne katolíckych kňazov, ktoré má svoj počiatok v udalostiach tzv. SNP. Partizánske skupiny, ktoré boli pod silným vplyvom KS a v službách boľševického ZSSR, sa dopustili viacerých vrážd katolíckych kňazov.

Jednou z obetí bol aj mladý kňaz Ján Nemeč, farár v Lieskovci pri Humennom, ktorého po krutom nočnom mučení zavraždili príslušníci partizánskej skupiny Čapajev (náč. štábu Ľudovít Kukorelli, veliteľ Viktor N. Kokin) 17. novembra 1944.

Brutálna smrť mladého 33-ročného kňaza svätého života tragicky poznačila aj celú jeho rodinu. Otec Ján ostal nervovo postihnutý, brata Andreja odviezlo sovietske NKVD do gulagu. O prípade sa po roku 1945 muselo mlčať. Ba ani po roku 1990 sa mu nedostalo zo strany cirkvi a historikov náležitej pozornosti.

Nemôžem opustiť svoj ľud

Skutočný príbeh vraždy katolíckeho kňaza

nosti. Aj v dnešných katolíckych médiách (KN, Lux, Lumen a pod.) by sme o zavraždenom kňazovi márne hľadali akékoľvek informácie.

Jedine brat zavraždeného Imrich (1915 – 2009), niekdajší stredoškolský a univerzitný učiteľ latinčiny, dlhé roky

zbieral dokumentačný materiál o tejto kauze. V roku 1999 vydal útlú monografiu s názvom „Nemôžem opustiť svoj ľud“.

V jeho bývalej farnosti, konkrétne v obci Jasenovce, mu veriaci z vďaky a úcty pred pár rokmi vybudovali malý, no dôstojný pamätník.

Po vyše 20 rokoch od 1. vydania pripravila hŕstka mladých nadšencov z obč. združenia Nové slobodné Slovensko z Prešova nové vydanie tejto knihy. Jeden z jej editorov, Milan Žiak, v predhovore napísal: „Oslavu povstania z 29. augusta 1944 a partizánskeho hnutia plne prevzal aj súčasný režim, mnohé prvky komunistickej propagandy dostali po roku 1989 pozlátko demokracie, preto by sme sa márne dožadovali od súčasných protagonistov objektívneho a spravodlivého prehodnotenia oných udalostí.“ Úvod k monografii napísal historik Martin Lacko.

Neformálna verejná prezentácia knižky sa konala 17. novembra 2022.

(red)

Rokovanie výboru INTER-ASSO v Berlíne

V pondelok 5. decembra 2022 sa v Berlíne zišiel výbor medzinárodnej organizácie politických väzňov INTER-ASSO, kde je naša organizácia politických väzňov zakladajúcim členom. Zasadáčku na rokovanie nám ochotne poskytla Spolková nadácia pre spracovanie dejín Zjednotenej strany Nemecka (ide o komunistickú stranu v bývalej NDR). Táto štátna organizácia, najmä jej predsedníčka pani Anna Kaminská, úzko spolupracuje s nemeckou organizáciou politických väzňov a obetí komunizmu i s INTER-ASSO.

Rokovanie viedol predseda INTER-ASSO **Christian Dietrich**. Zo zdravotných dôvodov nebol osobne prítomný člen výboru **Peteris Simsons** z lotyšskej Rigy, ktorý sa ale pripojil vďaka modernej technike cez internet. Z chorvátskeho Záhrebu prišla na stretnutie nová členka výboru pani **Mirna Sunič Žakmanová**. Rokovania sa zúčastnil aj bývalý predseda (a čestný predseda) **Christian Fuchs**, ktorý v Berlíne býva a členom výboru objasnil detaily administrácie organizácie. Ako hosť bol pozvaný (okrem nášho predsedu **Jána Liteckého Švedu**) aj predseda organizácie politických väzňov v Litovskej republike **Vladas Sungaila**, keďže budúca schôdza výboru ako aj Kongres INTER-ASSO sa má uskutočniť práve v Litve. Členovia výboru kvitovali, že predsedovi Ch. Dietrichovi odpísal minister vnútra SR R. Mikulec, ktorý

Stojaci zľava: Tomas Petreikis, Vladas Sungaila, Christian Dietrich a Ján Košiar. Sediaci: Christian Fuchs a Mirna Sunič-Žakmanová.

Foto archív

si žiaľ doteraz nenašiel čas na prijatie predsedu PV ZPKO Jána Liteckého Švedu. Z odpovede ministra Mikulca sme sa síce nedozvedeli, prečo bola slovenskej organizácii PV ZPKO krátená zákonná dotácia a čo má proti jej časopisu Svedectvo, ale aspoň sa cez Berlín nadviazal dialóg na vysokej úrovni.

Ján Košiar
podpredseda INTER-ASSO

STALO SA

1. decembra 1989 vláda ČSSR nariadila zrušiť drôtené zátarasy na hraniciach s Rakúskom, ktoré slobodný svet nazýval „železnou oponou“.

1. decembra 1991 vyšlo prvé číslo mesačníka politických väzňov *Svedectvo*.

2. decembra 1946 sa začal proces proti J. Tisovi, A. Machovi a F. Ďurčanskému pred Národným súdom v Bratislave. Členmi senátu boli: predseda Igor Daxner a šiesti prísediaci, všetci evanjelického vyznania, alebo ateisti. Žalobcami boli Ľudovít Rigan, Juraj Šujan a vojenský prokurátor plukovník Anton Rašľa.

4. decembra 2006 zomrel pápežský legát, prenasledovaný komunistickým režimom, Mons. Viktor Trstenský.

6. decembra 2006 zomrel dlhoročný člen a funkcionár krajskej pobočky v Žiline Emil Rafaj.

7. decembra 1961 zomrel biskup Michal Buzalka. Narodil sa v Sv. Antone a pochovaný je v Katedrále sv. Martina v Bratislave.

10. decembra 1947 bol na trest smrti zastrelením odsúdený generál armády SR a veliteľ Rýchlej divízie Jozef

Turanec. Neskôr mu trest zmenili na 30 rokov väzenia. Zomrel vo väznici v Leopoldove v roku 1957.

14. decembra 1948 vláda rozhodla presunúť 65 000 verejných zamestnancov „do výroby“. Išlo o prvú masovú diskrimináciu politicky „nespolahlivých“ občanov brutálnym znížením ich spoločenskej pozície a pracovných ziskov. Tieto opatrenia pokračovali aj začiatkom päťdesiatych rokov a postihli 75 000 občanov.

21. decembra 1991 zomrel v Oravskom Bielom Potoku Štefan Šmálik. Narodil sa v Nižnej Šuňave 17. decembra 1908.

22. decembra 1948 zomrel slovenský arcibiskup Karol Kmeťko, sídelný biskup nitriansky. Jeho nástupcom sa stal Eduard Nécsey.

22. decembra 1949 schválilo Predsedníctvo ÚV KSČ návrh na mocenský zákrok proti kláštorom.

24. decembra 1916 sa v Krivej na Orave narodila bl. Zdenka Schelingová. Pochovaná je v Bratislave – Podunajských Biskupiciach. Blahorečená bola 14. septembra 2003 v Bratislave-Petržalka. 105. výročie narodenia.

27. decembra 1992 zomrel v Bratislave bývalý poslanec Slovenského snemu a najbližší spolupracovník Karola Sidora, komunistickým režimom prenasledovaný Pavol Čarnogurský.

31. decembra 1992 zanikol štátny útvar Česká a Slovenská federatívna republika.

December 1987. Vyše 500 000 ľudí podpísalo petíciu katolíkov za náboženskú slobodu. Iniciatíva vyšla z Moravy, ale najväčšiu odozvu vyvolala na Slovensku (vyše 300 000 podpisov).

December 1955. Podľa odhadu nemeckého historika J. G. Hoenscha bolo v Česko-Slovensku 230 „nápravných zariadení“ (väzníc, pracovných táborov, uránových baní a pod.) a v nich 240 000 uväznených občanov, z ktorých asi 80 percent za politické „zločiny“.

V rokoch 1948 – 1955 bolo v socialistickom Česko-Slovensku materiálne zničených 27 500 000 kníh, z najväčšej časti to boli publikácie zhabané v kláštoroch a v iných náboženských inštitúciách a panských sídlach. Ďalšie státisíce vzácných vydaní boli rozpredané zahraničným antikvariátom.

Vstanú starí bojovníci

Pokračovanie z 9. strany

Preto bola pri rokovaniach dohodnutá beztretnosť komunistického režimu, kontinuita kádrov a v ideológii dialektická syntéza kapitalistickej tézy a socialistickej antitézy, ktorá z komunistického režimu (na rozdiel od pokusu o stavovský štát z roku 1939) spravila integrálnu, aj keď trochu pomýlenú, súčasť správneho vývoja.

Z toho dôvodu vyznieva obzvlášť komicky, keď súčasní neomarxisti a bývalí marxisti vyčítajú zlému Putinovi, že dialekticky spojil dedičstvo Sovietskeho zväzu a cárskeho Ruska s oligarchickým kapitalizmom. Stačí sa pozrieť na slovenské dialektické spojenie národného obrodovania, SNP, dubčkovskej mytológie a vulgárneho amerikanofilského kapitalizmu, aby sme pochopili, že prax transformácie marxistov do novej podoby západného typu, prebiehala všade rovnako.

Nech žije V. Internacionála!

Tomu zodpovedajú aj zoznamy štátnych sviatkov v bývalých komunistických krajinách. Nie je čudné, že vo všetkých absentuje boj proti komunizmu, ale zato vo všetkých sa nachádza kultový ľavicový sviatok 1. mája? A aj v Chorvátsku je jeden deň venovaný oslave boja proti fašizmu, podobne ako u nás, ale nikto neoslavuje boj proti komunizmu. V Rumunsku, kde súdruh Nicolae

Ceaușescu pustil národu poriadne žilou, v kalendári nemajú dokonca ani onen vágny boj za slobodu. Údajne konzervatívne Poľsko taktiež a s Českom nás spája rovnaký názov sviatku. Akoby aj nie, keď sme „bojovali“ za slobodu a demokraciu spoločne.

Vlastne, keď sa tak nad tým zamyslíme: neboli za tie úchyľky v pokrokovom socialistickom režime nakoniec zodpovední nejakí „fašisti“, čiže konzervatívni kresťania, kulaci, živnostníci a podobná háved? Aj teraz kazia všetko „fašisti“, všade sú, dezinformujú, rozvracajú, sabotujú, konšpirujú. Nemal ten súdruh Stalin nakoniec pravdu, keď videl za neúspechmi budovania socializmu a komunizmu intrigy reakcionárskych fašistických živlov?

Už to tak veru bude. V tom prípade by však bolo treba zjednotiť všetky „boje“ do jedného dátumu a dať mu názov „Deň boja za pokrok a proti medzinárodnému fašizmu“. V ešte zjednodušenejšej podobe by to mohol byť „Deň boja svetového dobra proti svetovému zlu“, ak by už teda niekto chcel mať v názve nejaké „proti“. Ale omnoho pozitívnejšie by bolo, pokiaľ by sme sa zhodli na názve – „Deň boja za svetové dobro“.

A všetci by si navzájom podali ruky, vyhrnuli si rukávy, objali celú ťažko skúšanú planétu a pustili sa do práce na lepšom svete. Práci česť, súdruhovia!

Branislav Michalka
christianitas.sk, krátené

PRIPOMÍNAME SI

V decembri si pripomíname významné životné jubileá týchto našich členov. Spomínáme aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

60 rokov

PhDr. Anna Pribišová, Borský Sv. Jur 10.12.1962
Eva Hluchová, Piešťany 6.12.1962
MUDr. Miriam Porubská, Bratislava 9.12.1962

65 rokov

Viera Radíková, Svätý Jur 28.12.1957
Peter Babjak, Humenné 25.12.1957

70 rokov

Eva Hermanová, Svätý Jur 24.12.1951

82 rokov

Ing. Anton Ondrejka, Bratislava 4.12.1940

83 rokov

Jaroslav Bakoš, Nemšová 28.12.1939
Marta Bartošová, Trenčín 27.12.1939

84 rokov

Melánia Straková, Piešťany 25.12.1938
Ing. Viliam Zopp, Bratislava 2.12.1938

Eva Karnayová, Michalovce 11.12.1938
Miroslav Žila, Badín 2.12.1938

86 rokov

Helena Stančíková, Brezno 1.12.1936
Mária Gregušová, Nitra 6.12.1936
Hedviga Slivková, Ilava 20.12.1936
Natália Hockicková, Spišské Podhradie 15.12.1936

88 rokov

Anastázia Kulášová, Bratislava 15.12.1934

91 rokov

Pavol Kuľa, Levoča 18.12.1931

93 rokov

Eva Slimáková, Limbach 22.12.1929
MUDr. Mária Slugeňová, Levoča 25.12.1929

96 rokov

Valéria Mitošinková, Bratislava 16.12.1926

97 rokov

Ján Petro, Humenné 18.12.1925

*Jubilantom
srdečne blahoželáme*

PRISPELI NA SVEDECTVO

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava 20 EUR

Viliam Horák, Bánovce nad Bebravou 20 EUR

Michal Moncman, Bratislava 50 EUR

Marián Šuran, Bratislava 50 EUR

Emil Vontorčík, Nitra 30 EUR

Vladimír Havrila, Bratislava 50 EUR

Michal Malatinský, Bratislava 10 EUR

Martin Vrabček 10 EUR

Marta Dammová, Bratislava 10 EUR

Eva Bieliková, Bánovce nad Bebravou 10 EUR

Karol Kubričan, Bánovce nad Bebravou 10 EUR

Zuzana Frantzová 15 EUR

Martin Lacko, Modrová 20 EUR

*Darcom vyslovujeme
úprimné poďakovanie*

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 92 rokov, 9. novembra 2022, zomrel **Milan TUNEGA** z Trenčína, dlhoročný člen RO PV ZPKO Trenčín. Posledná rozlúčka so zosnulým sa konala 14. novembra 2022 v Dome smútku v Trenčíne. Poslednej rozlúčky sa za RO PV ZPKO zúčastnili členky Renáta Červeňanová, Eva Jančová, Viera Krivánková a predsedníčka RO PV ZPKO v Trenčíne Helena Hošťáková.

† Vo veku 91 rokov, 17. novembra 2022, zomrel **Jozef PANÁČ** z Hvozdnice, dlhoročný člen RO PV ZPKO v Žiline. Posledná rozlúčka so zosnulým sa konala 22. novembra 2022 v Dome smútku v Hvozdnici.

**Pozostalým vyslovujeme
úprimnú sústrasť**

Pri hrobe Šrankovcov

Ôsme výročie smrti hospodára RO PV ZPKO v Nitre Karola Šranka a prvé výročie úmrtia jeho manželky a členky PV ZPKO Ireny Šrankovej si pri hrobách zosnulých vo Veľkom Lapáši pripomenuli členovia nitrianskej pobočky PV ZPKO Gitka Luknišová, Jozef Turček, Anna Mesarošová, Margita Bartová, Agáta Fišerová a predsedníčka organizácie Alžbeta Loudová. Kvety, sviečky, modlitby a spomienky boli súčasťou pietneho stretnutia. (al)

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Minister vnútra SR Roman Mikulec sa rozhodol, že rezort už nebude viac financovať náš časopis Svedectvo a radikálne znížil našej organizácii výšku štátnej dotácie. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak ne-

bude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdu podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, alebo sa kontaktujte na tel. čísle: 02-52 63 81 56.

Darcom úprimne ďakujeme
Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo

PRIPOMÍNAME

Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 12.00 hod.**

Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovolia do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

